

گزارش میدانی «جوان» از کار آفرینی زنان مناطق کمتربرخوردار با حمایت گروه‌های جهادی

حلال خوری با دست‌های پینه‌بسته

کیلومتر بود، به ورودی خاوه رسیدم. در همان نگاه اول جا خوردم. خانه خشتی و گلی آن هم زیر پوست پایتخت؟! قبل از سفر با جست‌وجوی ساده اطلاعات کلی از روستا به دست آورده بودم و متوجه شدم چایی که به عنوان اردوی جهادی می‌روم، قبلاً جزو آبادترین روستاها بوده و دورتادور آن پر از بقعه و حمام و آب‌انبار و خانه‌های سنتی و خشت و گلی است؛ روستایی که مستعد مقصد گردشگری است اما به دلیل مشکلات فراوان حالا میزبان گروه جهادی است.

امامزاده علی، بی‌بی زبیده، نقاره خانه، دو حمام قدیمی، آب‌انبار، قلع و تپه باستانی، آسیاب آبی، حسینیه احمدی‌ها، خانه احمدی‌ها، خیابان درختی و مدرسه تاریخی روستای خاوه که از قضا آخری مقصد تیم اردوی جهادی نورا نیز بود. روستا کوچک بود و به راحتی مدرسه را که به نام شبانه روزی شناخته می‌شود، پیدا کردم. تا به حال چنین اسمی به گوشم نخورده بود که چرا در یک روستا مدرسه شبانه روزی باید وجود داشته باشد که جواب این چرایی را هم در نشی از سرسرای‌ها و قیلم‌های سیمانی بوده است. با عبور از خیابان درختی که کمتر از یک

اردوی جهادی آن‌هم وسط تابستان! می‌دانستم راحت نیست اما از آنجا که اطراف تهران بود، قبول کردم. با خودم فکر کردم نزدیک پایتخت هم مگر اردوی جهادی می‌روند؟! جواب این سؤال را بعد از اتمام اردو و هنگام خداحافظی با بچه‌های تیم گرگ تپم.

بزرگراه اسام علی، و آونسی، جاده ورامین، باقرآباد، قرچک، ورامین و ابتدای جاده‌های که به سمت منطقه جوادآباد و خاوه می‌رفت را طی کردم. در طول مسیر چیزی که بیشتر از همه توجهم را جلب کرد مو تورسوارهایی بودند که یک بچه به دسته مو تور آویزان کرده بودند یا اگر کسی پشت سرشان بود، آنها بچه به بغل بودند و نهنک در جاده حرکت می‌کردند. جاده ورامین و قرچک دیگر شبیه اتوبان امام علی و آونسی نبود. ماشین سنگین زیاد بود، چراغ‌های جاده به قدر لازم و کافی نور به جاده نمی‌داد و آسفالت جاده هم به نحو مطلوبی نبود، طوری که همه حواسم را به رانندگی داده بودم.

منتظر بودم هر چه زودتر به خیابان درختی برسم؛ خیابان معروفی که پدیا و میزبان لوکیشن نشی از سرسرای‌ها و قیلم‌های سیمانی بوده است. با عبور از خیابان درختی که کمتر از یک

بررسی مشکلات پزشکی و تجهیزات درمانی در اردوهای جهادی

مابین گپ و گفت متوجه شدم خانم زهرا آشوری از اعضای گروه، عهده‌دار مسئولیت فعالیت‌های پزشکی است.

طبق آنچه خانم آشوری از اعضای فعال تیم جهادی نورا گفت، قبل از عزیمت اردو به منطقه ورامین با پرسش از اهالی، خانه بهداشت، امور بانوان و شورا و بسجج اطلاعات لازم را در حوزه پزشکی جمع آوری می‌کنند که طبق این اطلاعات مشکلاتی چون فشار خون، دیابت، دندان و رعایت حداقلی بهداشت از جمله موضوعات مبتلابه منطقه محسوب می‌شود.

وی در شرح حال فضای بهداشتی و درمانی منطقه خاوه تعریف کرد: خانه بهداشت این منطقه کوچک و صرفاً سه روز در هفته فعال است و تنها یک پزشک ماما به صورت نیمه‌وقت در هفته حضور پیدا می‌کند و یک پزشک عمومی دارد. یکی از مشکلاتی که آشوری درباره حضور پزشکان متخصص گفت، به عدم تجهیزات لازم برمی‌گردد که درباره آن توضیح داد: با توجه به اینکه تجهیزات لازم برای پزشکان متخصص مثل چشم‌پزشک یا زنان در اردوی جهادی فراهم نیست، حضور متخصصان در اردوی جهادی سختی‌های خود را دارد اما برای اولین بار در اردوی جهادی پزشک متخصص زنان در میان اهالی حضور داشت که علاوه بر درمان و مشاوره، چندین نفر که نیاز به عمل جراحی داشتند به مراکز درمانی و بیمارستانی معرفی شدند تا به صورت رایگان درمان خود را ادامه دهند.

یکی از موارد مورد تمرکز گروه جهادی نورا در تعریف این عضو فعال گروه، بحث مشاوره در زمینه‌های پزشکی بود تا با آگاهی دادن و درمان‌های سریایی و معمولی سیستم تغذیه‌ای افراد را تغییر دهند.

یکی از مواردی که همواره گروه‌های جهادی را درگیر می‌کند این است که زمان محدود است و فقدان تجهیزات لازم منتج به این می‌شود که در حوزه تخصصی مثل دندانپزشکی درمان‌های عمقی و ترمیم را رها کنند و صرفاً به کشیدن بسنده کنند. آشوری در این باره به خبرنگار «جوان» گفت: ما برای هماهنگی کارهای دندانپزشکی تلاش کردیم اما به هر حال در روز امکان

ترمیم وجود ندارد و صرفاً پزشکان مجبور هستند شیوه درمان را به سمت کشیدن بیزند اما پزشکان حاضر در گروه، برخی افراد را با هدف درمان ترمیمی به کلینیک‌های تخصصی دعوت کردند.

عضو فعال گروه جهادی نورا در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه آیا مسئولان نگاه مثبتی به منطقه دارند یا خیر بیان کرد: بسیاری از مسئولان معتقدند این روستا وضعیت مناسبی دارد و لزومی برای کمک‌رسانی نیست، در حالی که این کمک‌ها صرفاً موضوعات مادی نیست بلکه عمده کار و تمرکز ما کار آفرینی است، در واقع تلاش ما این است بانوان فعال را در هر حوزه‌ای به افراد مختلف وصل کنیم تا امکان فروش محصولات خود را داشته باشند.

از خانم آشوری درباره کارهای عمرانی هم سؤال کردم و او گفت: داخل خانه‌ها باید رفت و دید و صرفاً به ظاهر روستا بسنده نکرد. اسما منطقه گردشگری است اما خانه‌ها بسیار مشکل دارند. از او درباره کمک مسئولان هم پرسیدم و وی پاسخ داد: ما به عنوان نیروی جهادی صرفاً وقت و انرژی خود را برای شناسایی مشکلات می‌گذاریم تا مسئولان مربوطه مطالبه‌گری کنیم. یکی از نکات تلخ مورد اشاره در صحبت‌های این نیروی جهادی، انصراف بسیاری از کودکان و نوجوانان منطقه از ادامه تحصیل به دلیل مشکلات مختلف به خصوص مالی بود.

کودکان است. پزشک دیگری روی یونیت دندانپزشکی مشغول کشیدن دندان است. در نرفز از بچه‌های جهادی که شب قبل با آنها گفت‌وگو می‌صمیمانه داشتیم، مشغول ارائه داروهای هستند که پزشکان با خود آورده‌اند تا در اختیار بیماران قرار دهند. هر کس گوشه کار را گرفته و به نحوی با مردم در ارتباط است. یکی از اتاق‌ها خدمات مشاوره ارائه می‌شود. موضوعی که اتفاقاً در مناطق محروم و کم‌برخوردار به شدت احساس نیاز می‌شود. اتاق دیگری خانمی در حال ارائه مشاوره احکام و مسائل شرعی بود و خلاصه هر کس به نحوی گوشه کار را گرفته و در حال خدمات‌دهی است. با ورود ناگهانی به یکی از اتاق‌ها متوجه می‌شوم وارد دفتر مدیر مدرسه می‌شوم. احوالپرسی می‌کنم و بعد از معرفی خودم، به عنوان خبرنگار به گفت‌وگو با او می‌نشینم.

با خانم آشوری به داخل مدرسه رفته‌ام و یک به یک فعالیت گروه جهادی را از نزدیک شاهد بودیم. کلاس اولی مهد کودک بود، یکی از فعالان گروه جهادی به صورت مسابقه‌محور در حال پرسش و پاسخ با بچه‌ها از ۱۴ مصمم (ع) بود و بچه‌ها با ذوق جواب می‌دادند. کنار کلاس‌ها و در فضای خوابگاه، جمع مشغول تمرین زبان انگلیسی بودند. کلاس بدنی خانمی که از قضا کودک خودش هم همراهش بود، در حال آموزش قرآن به پسران بود. به طبقات بالا رفته‌ام و در کلاس‌های مشغول آموزش یک‌هفته‌ای بود. خانمی در حال آموزش عروس‌کوبی بود، دیگری خیاطی و کلاس بدنی لیلیه‌دوری انجام می‌شد. به قسمت اداری مدرسه می‌روم. داخل اتاق، پزشکی مشغول به ویزیت دندان

ترمیم بودجه مدرسه شبانه‌روزی «خاوه» ضروری است

مدیر مدرسه شبانه‌روزی - عشایری حضرت زهرا (س) خاوه می‌گوید: «حتی یک ریال از دانش‌آموزان این مدرسه دریافت نمی‌شود و منابع مورد نیاز از محل بودجه بانک آموزش و پرورش و برخی خیرین تأمین می‌شود، البته با توجه به هزینه‌های موجود جامعه، انتظار می‌رود نسبت به ترمیم هزینه‌های چنین مدرسه‌ای اقدام شود.»

رقیه اسعدی ادامه می‌دهد: «این مدرسه در سال ۱۳۸۰ به همت حاج مهدی ابرقویی یکی از خیرین روستای خاوه در ۲۰ کیلومتری جنوب شهرستان ورامین ساخته شد و در دو مقطع متوسطه اول (با پایه‌های هفتم و هشتم و نهم) و متوسطه دوم (با پایه‌های دهم و یازدهم و دوازدهم) پذیرای دانش‌آموزان دختر است.» وی می‌افزاید: «مقطع متوسطه دوم در قالب «هنرستان کاروندانش فاطمیه» دارای رشته‌های گرافیک رایانه، تولید محتوای الکترونیکی، خیاطی و قالیبافی است، البته کارگاه‌های جانبی نیز در ساخت‌های مختلف به منظور رشد علمی دانش‌آموزان برگزار می‌شود.»

اسعدی با بیان اینکه مجموع دانش‌آموزان مدرسه شبانه‌روزی - عشایری حضرت زهرا (س) خاوه بالغ بر ۱۰۰ نفر است، تصریح می‌کند: «حدود ۵۰ نفر از دانش‌آموزان از بچه‌های روستای خاوه هستند و حدود ۵۰ نفر دیگر از روستاهای اطراف به اینجا می‌آیند و به صورت شبانه‌روزی در این مدرسه مستقر هستند.»

این مدیر مدرسه تأکید می‌کند: «تأمین تجهیزات آموزشی همچون رایانه، چرخ خیاطی، تجهیزات آزمایشگاهی، اسباب‌فاه ورزش و البته سبد غذایی مناسب نیازمند تأمین اعتبارات مالی مناسب است تا دانش‌آموزان مناطق کمتربرخوردار نیز از امکانات حداقلی بهره‌مند شوند.»

اسعدی درباره تعداد معلم‌های این مدرسه نیز می‌گوید: «مجموعاً ۳۳ معلم و کارمند در بخش‌های مختلف این مدرسه فعالیت می‌کنند و سرپرست خوابگاه شبانه‌روزی نیز جزو کارکنان مدرسه شبانه‌روزی خاوه به شمار می‌رود.»

وی خاطر نشان می‌کند: «این مدرسه شبانه‌روزی تلاش دارد با امکانات رفاهی، سالن غذاخوری و آشپزخانه استاندارد، فضای آموزشی پویا و مهیج، کلاس‌های موضوعی، سایت رایانه، کارگاه خیاطی با تجهیزات به‌روز، زمین‌های ورزشی، سرویس ایاب و ذهاب کاملاً رایگان، اردوهای زیارتی

فعالیت ۳ساله گروه جهادی «نورا» با هدف اشتغال‌زایی و کار آفرینی

به حیاط مدرسه وارد شدم و بعد از سلام و احوالپرسی با مدیر تیم جهادی و صرف غذای جهادی به گپ و گفت صمیمانه با او نشستم.

دکتر زهرا صائمی «مسئول گروه جهادی نورا» دغدغه‌مند و فعال است. وی را در شرایطی دیدم که پایه‌های تیم در حال تدارک کافتارک‌ها برای حضور پزشکان، مربیان و مدرسان بود.

بازارآیی محصولات چگونه است و آیا شما ورود پیدا می‌کنید؟

بله. برخی افراد خوداشتغالی محدود دارند و در حد فروش برای اطرافیان فعالیت می‌کنند اما کسانی که کیفیت کار خوبی دارند، به سمت فروش محصول هم هدایت می‌کنیم، البته تمرکز ما بیشتر بر اشتغال آفرینی است و استعدادیابی هم داریم. در واقع ما با شناسایی تخصص افراد سعی می‌کنیم آنها را به سمت ایجاد اشتغال هدایت کنیم.

در حال حاضر در مجموعه چند نفر فعال هستند؟ حدود ۷۰ تا ۸۰ نفر ثابت داریم که به اقتضای موقعیت و زمان سفر جهادی تعداد بیشتر و کمتر می‌شود.

چه تعداد خدمات دریافت می‌کنند؟ بالغ بر هزار نفر تحت پوشش خیریه هستند اما تمرکز ما بر این است تا به جای ماهی دادن، ماهیگیری یاد دهیم. به کسی پول نمی‌دهیم، مگر اینکه از کارآفرنده باشد. برای نمونه برای کسانی دستگاه سبزی‌خردکن خریدیم، فروش را از آشنا و ساختمان محل سکونت شروع کرد و در نهایت فروشگاه زد.

شیوه ارائه خدمات چگونه است؟ تمرکز ما این است که ورامین را منطقه‌بندی کنیم تا در حوزه اشتغال به صورت تخصصی کار کنند و در واقع حوزه اشتغال‌زایی سازماندهی شود. برخلاف تصور عمومی از مستضعف بودن منطقه ورامین اما ظرفیت‌های فوق‌العاده‌ای در منطقه وجود دارد که متأسفانه ناساخته است و از آن استفاده نمی‌شود. ما اینجا با خانه‌هایی مواجه هستیم که به لحاظ عمرانی به مشکل خورده‌اند که به واسطه اشخاص حاضر در گروه با مردم منطقه فعالیت‌های عمرانی انجام می‌دهیم. گروه پزشکی ما در حد ویزیت نیست بلکه صرفاً تاسد بیمار را تا بهبود به سرانجام می‌رساند، همچنین اگر نیاز به آزمایش درمان و رسیدگی و جراحی داشته باشد، پیگیری می‌کنیم.

منطقه خاوه از دیرباز به قالیبافی شهره بوده است. آیا در حال حاضر زنان منطقه روی این سنت متمرکز هستند و فعالیتی دارند؟

قالی ورامین قالی میناخانی نام دارد که ثبت شده است. با تمرکز بر اشتغال‌زایی برای بانوان و برطرف کردن موانع کسب‌وکار از سه سال پیش فعالیت خود را به صورت متمرکز در تمامی مناطق کشور آغاز کرد، البته در کنار کار اشتغال‌زایی و اشتغال آفرینی فعالیت‌های دیگری چون حقوقی، عمرانی، پزشکی و حتی کشاورزی هم انجام می‌دهیم. عروسک‌بافی، جواهردوزی، سوزندوزی، خیاطی، پرورش حلزون و گلیم‌بافی از جمله موارد آموزشی توسط گروه جهادی نورا است. در حال حاضر تمرکز خود را در حاشیه شهر تهران و ورامین قرار داده‌ایم. اولویت با بانوان بدسرپرست و بی‌سرپرست است، به این صورت که اگر افراد تخصصی داشته باشند، به صورت حرفه‌ای آنها را آموزش می‌دهیم و با اعطای وام جهت گسترش کار کمک‌رسانی می‌کنیم.

گروه جهادی «نورا» با تمرکز بر اشتغال‌زایی برای بانوان و برطرف کردن موانع کسب‌وکار از سه سال پیش فعالیت خود را به صورت متمرکز در تمامی مناطق کشور آغاز کرد، البته در کنار کار اشتغال‌زایی و اشتغال آفرینی فعالیت‌های دیگری چون حقوقی، عمرانی، پزشکی و حتی کشاورزی هم انجام می‌دهیم. عروسک‌بافی، جواهردوزی، سوزندوزی، خیاطی، پرورش حلزون و گلیم‌بافی از جمله موارد آموزشی توسط گروه جهادی نورا است. در حال حاضر تمرکز خود را در حاشیه شهر تهران و ورامین قرار داده‌ایم. اولویت با بانوان بدسرپرست و بی‌سرپرست است، به این صورت که اگر افراد تخصصی داشته باشند، به صورت حرفه‌ای آنها را آموزش می‌دهیم و با اعطای وام جهت گسترش کار کمک‌رسانی می‌کنیم.

گروه جهادی، تا به حال چه تعداد را وارد عرصه کار کرده‌اند؟ در این سه سال بین ۳۵۰ تا ۴۰۰ نفر را به عرصه کار آفرینی و اشتغال وارد کردیم. همچنین سال گذشته بالغ بر ۱۵۰ وام ۵۰ میلیون تومانی قرض‌الحسنه از طریق سپاه برای بحث اشتغال آفرینی فراهم کرده‌ایم.

بعد از این گفت‌وگو به همراه چند نفر دیگر از بانوان فعال و حاضر در گروه از اتاق‌های مختلف مدرسه که در اختیار گروه جهادی بود بازدید کردم. تک‌تک افراد دغدغه‌مند و بسا اضطراب و با حداقل‌های امکاناتی که با خود همراه داشتند، در حال تدارک

اتاق پزشکان بودند تا شرایط بهتری برای ویزیت فراهم شود. یکی از بانوان فعال که عکاس گروه بود به دکتر صائمی گفت: امروز دکتر زنان برای چند نفر از خانم‌هایی که مشکل جدی داشتند نامه نوشت تا با مراجعه به بیمارستان به صورت رایگان جراحی انجام دهند. از مابقی اتاق‌ها هم بازدید کردم که تقریباً همه آماده میزبانی از مردم روستا در بخش‌های مختلف بود.

بچه‌ها خسته بودند، برای استراحت رفتند و من که کمی توان بیشتری داشتم، ترجیح دادم در روستا چرخ و دوری بزنم. روستا بسیار کوچک بود، یک سوپر مری که در حد فروش ضروریات بود در منطقه وجود داشت اما بافت روستا، قدیمی و خانه‌ها عمدتاً خشت و گلی و بسیار قدیمی بود. چند خانه سنتی دیدم که کاملاً استعداد تبدیل شدن به بافت گردشگری را داشت.

وقتی به مدرسه برگشتم، بچه‌های جهادی در حال تلاش برای آرام کردن فرزندان خودشان بودند تا صبح زود به از صرف صبحانه فعالیت خود را شروع کنند. متوجه شدم اکثر فعالان حاضر در تیم سابقه سترهای قبلی هم داشته‌اند و به رغم تأهل و مسئولیت‌های خانگی به صورت داوطلبانه در تیم جهادی حاضر شده‌اند.

شب را با این فکر که نزدیک کلانشهر تهران چنین مناطقی وجود دارد که برای سیر کردن شکم بچه‌های خود نان بربری را به لواش ترجیح می‌دهند یا به دنبال قرص آرام‌بخش برای خواباندن کودک خود هستند، گذراندم. صبح فردا بعد از صرف صبحانه کم‌کم بچه‌ها در حیاط جمع شدند. وسیله بازی محدود و زنگ‌زده کنار حیاط مدرسه بود که چند نفری از بچه‌های اهالی مشغول بازی بودند. مابقی بچه‌ها هم روی صندلی‌های حیاط نشسته بودند تا مربی‌ها وارد کلاس‌ها شوند. خانمی که کنار بچه‌ها بود وقتی متوجه شد خبرنگار هستم، گفت: بچه‌ها به شدت استقبال می‌کنند و اکثر اهالی در مدرسه حاضر می‌شوند اما متأسفانه زمان ما محدود است.